

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 8. Post pugnam gesta narrantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

qui illos jam iteratò profligassent, qui mortem mallent, quàm infamem periculosamq; animis servitutem servire: suadelis desperarent bellum confici posse: nam se experimento didicisse, Mamalucos esse non tantum Indis, sed Regi Deoq; perduelles. Pro aris & focis, pro salute filiorum & conjugum ad mortem usque dimicaturos, & Patres de Societate IESV institutores suos, quos ipsi nuperrimè ex patriis sinibus exegissent, objectu corporum tutaturos. Sed hostes, verborum parci, ad pugnam omisso responso provocavere, quam nostri Neophyti non detrectavere. Initium pugnae datum auspica explosione majoris tormenti, cujus glande tres Mamalucorum cymbæ depressæ sunt, eo tempore quo Socii & imbellis multitudo in littore Sanctorum nomina publico ritu decurrentes, invocabant nomen Divi Xaverii: littorales sylvæ echo repereussæ reddebant Xaverii nomen, cujus auspiciis educta tota classis feliciter pugnavit. Desperatâ in fluvio victoriâ, hostiis potior pars exercitus descendit in arenam, ubi nihilo infelicius pugnatum à nostris, qui hostem indubiè profligassent, nisi nox prælium difemisset. Atibi etiam ab altera exercitus parte repetitis vicibus præliatum est: sed ubique sine Neophytorum, & semper cum hostium jacturâ. Sub noctem receptui canere visum est, tum ut reficerentur corpora, tum vel maxime ne Neophyti victoriâ feroces prædandi libidine partam victoriam in tenebris temeritate corrumpèrent. Eo die è Neophytis (ne victoriâ phantastica videretur) tres desiderati sunt. Vix illuxerat sequens dies, cum arma denuò capessunt: Mamalucos Tupicosque cingunt; incompósitos ubique feriunt, indubiè paucis horis debellandos, ni obortæ tempestatis beneficio, sese hostes in adjacentes sylvas recepissent. Capris castris Neophyti fugientes insequuti, tandem sub noctem nemusculum ingressos assequuti sunt. Ibi obsessis crecebat magis rabies, quàm audacia. Nostris verò per nemoris spissitudinem, per rupium ardua inviaque, Mamalucos indagantes, eorum rabiem fortitudine cælitus datâ eludebant. Cominûs ubique, duellantium more, manus conferebantur: nam eminûs pugnare, locorum iniquitate prohibebantur. Prælium duabus horis post meridiem, iteratâ hostium fuga, distraxit, quos insequi longâ dimicatione fatigatâ victores nequiverè. Ex nostris tres cæsi, quadraginta vulnerati. Ex hostibus magna multitudo, præsertim Tupicorum, quorum plures certamini superstites, causati Mamalucorum crudelitatem & dominationis insolentiam, ad nos transfugerè.

CAPUT

VIII.

Post pugna
gesta nar-
rantur.Fugientes
Mamaluci
afficiantur.Fugientes
Mamaluci
afficiantur.Ab Gual-
achis.

Portenta.

HOSTES, populationis ad Uruaicam faciendæ spe dejecti, ubi ex fugâ ut-
cumque coaluerunt, communicato consilio, Indos Ethnicos divisim copiis
aggressi sunt; quibus nihilo feciùs cessit atrocium, quàm bellum. Indi enim,
Theresiam oppidi reliquiæ, ad Tebiquarim fluvium, quò in superioribus depopu-
lationibus confugerant, uni Mamalucorum manipulo se tradentes, solutis vinculis,
impatatos aggressi noctu, magnam cædem fecere; quâ patratâ, sese citatâ omnes
fugâ Paranensibus Neophytis adjunctum venere. Eodem tempore alter latronum
manipulus ab Ethnicis ad internecionem deletus, & alii decè nefariæ depopulationis
præstantissimi satellites, ab excursoribus cum suo decurione crudeliter occisi ferun-
tur. Alia latronum turma fingens se ex Ignatii Abiaru Mbororensium duois factio-
ne esse, multis ad amicum nomen se deditibus libertatem ademit. Eâ ferme arte
usi sunt, qui ad Caaguanos captivandos perrexere: cum enim finxissent in suo co-
mitatu venire Patres de Societate, Christianæ legis doctores, multi Barbari Socio-
rum desiderio se eis tradidèrè; sed pars potior contra vim & dolum se defendit.
Mamalucorum plures ab Gualachis, Barbarorum ferocissimis, inhumanissimè
etiam habiti sunt: nam ubi in casses suos inciderant, barbitio capillitioque avulso,
pulpam è brachiis & suris, quâ vescèbantur, detrahebant, corpora truncantes, &
capita cælorum pecticis infixâ, ad terrorem culminibus tuguriorum imponentes:
Tupicorum plurimûs eandem fortunam expertis. Nec portenta defuere in latro-
num detestationem cælitus ostensa, nam multis in locis, ubi hostes castra metati
aut præliati sunt, audiri dicuntur articulatæ voces, quasi sese invicem increpantium,
& crimen in socios derivantium, quibus succedunt læsorum ululatus, armorum

fragor.

fragor, præliantium tumultus, & inconditi clamores, quales solent esse, quando post varium certamen confunduntur acies, & sese mutuo proterunt. Ex Brasilia certo nunciatum est Mamalucos in fuga & pugna desideratos centum & viginti, Tupicos ferè omnes. Sic ostendit Xaverius (nam huic Divo victoria post Deum debetur) non tantum se Solem in Oriente oriri, sed & in Occidente feliciter occumbere. ^{de} Cordubæ pro victoria gratiæ Deo Optimo Maximo actæ sunt, publico apparatu.

DIMISSIS copiis, cognito multos Ethnicos Neophytosque, Mamalucorum metu hinc inde dispersatos, non difficulter ad oppidum se reduci passuros, si invitarentur; nunciatumque esset plures ex illis Barbaris, quos ante prælium Mamaluci captivaverant, ab injustis Dominis nostrarum coloniarum desiderio passim fugere; Mbororeenses Neophyti, quæ terræ, quæ fluvio, manipulatim progressi, magnam hominum prædam variis per biennium integrum institutis excursionibus fecere. Quibus in excursionibus multa contingere memoratu digna: selectiora narrabo. Aliquantulam captivorum hinc inde contractorum turbam Mamalucorum manipulis in Brasiliam dum abigeret, una captivarum decimumquartum ætatis annum nondum egressa, injectâ cœlitus flammâ, studio Christianæ professionis, nacta patrandi facinoris opportunitatem, navigiolum, quod in litore unicum erat, concidit, subitoque anchorario fune in medium alvei, dissimulante, quasi ludibunda, deduxit; quo dum pervenit, patentem fugam adorsâ est. Id ut conspexere Mamaluci, aliquamdiu sterere, inopinatâ audaciâ attoniti: deinde admiratione in rabiem versâ, tela simul omnes in per fugam collineant; à fronte, à tergo, à latere impetebatur. Sed audax puella, per volantes Tupicorum sagittas, & plumbeam Mamalucorum grandinem, palmulis aquas, deficiente remo, flagellabat; alterum litus tenere, & adeptum abradere, semper conata. Fremebant interim prædatores, & se à puella ludi, irritaque missilia volare indignabantur, nescii eam cœlesti clypeo protegi; neque enim aliunde crediderim conservatam tam imbellem fortitudinem. Cum cernerent incassum esse vires, inauditam confidentiam & inter tot tela securitatem admirari ceperunt. Illa verò animo reputans quid evenisset tot Mamalucorum captivis, & quid sibi sub tali dominio expectandum, nam infra infame jugum & meretricium dedecus, nihil accidere posse noverat, fugam accelerabat, non magis tela, quam dolosas laudes contemnens. E Mamalucorum oculis à profluente tandem abrepta, quietius navigavit: donec post aliquot leucas, ingenti Dei beneficio, in excursores Mbororeenses incurrit; à quibus benignè excepta, & ad oppidum deportata, post Catechesim interfecto tempore sacris undis ab ipso Francisco Lupercio Provinciali, oppida Neophytorum inspiciente, abluta, Barbaræ nomen sortita est. Nuptui paulò post data, spem fecit conjugium præclarâ ornandi virtute. Altera puella infidelis, undeviginti annos nata, in captivitate ad libidinem sollicitata, fortiter repugnavit, aens, nolle se pudorem suum prosternere, quod didicisset copulam non conjugalem illicitam esse. Cumque nihil proficeret, piâ fallaciâ prædatorum manus sic effugit: cernens enim Mamalucos fame tantum non perire, iis promisit, si se tantisper liberam dimitterent, quasituram in sylvis radices pellendæ fami opportunissimas. Annuentibus Mamalucis, dolum in simplici barbaraque puella non verentibus, ad nemora intacta processit, ubi iis se latebris abdidit, unde nullâ deinde indagazione erui potuit; tandemque per viarum anfractus, & mille pericula, ad Mbororeum appulit, quo in oppido, rarâ prorsus felicitate, patrem suum matremque Fidem Christianam jam professos, inopinato concursu, pænè abs se abalienatos reperit; quorum postmodum consilio veræ Religionis candidata baptismalem gratiam ambivit, & omnibus incolis aggratulantibus, obtinuit. Quatuor-decennis puella, triennis sororculæ constans bajula, post varia viarum discrimina è captivitate fugiens excursoribus nostris occurrit, qui utramque Baptismo iniciendam ad Mbororeum deduxere.

Numerus
occisorum.

CAPUT

IX.

Puella duæ
ab Mama-
lucorum
servitute se
redimunt.

Puella gene-
rosa fuga.

Baptismus.

Puella pius
dolus.

Felix cum
parentibus
occurrit.